

VIDEOIDEN HYÖDYNTÄMINEN AMK-OPETUKSEN TEHTÄVÄNANTOINA

Elisa Kannasto, FM, tuntiopettaja
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
elisa.kannasto@seamk.fi

Jenny Janhunen, YTM, matkailun lehtori
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
jenny.janhunen@seamk.fi

1 JOHDANTO

Videoita käytetään viestintävälineinä jatkuvasti enemmän. Tavallisen tekstin ja kuvan sijaan opiskelijat katsovat mieluummin videoita, ja muun muassa tämän takia videot yleistyvät niin opetuksessa kuin yritysmaailmassakin. Opetuksessa videot voivat toimia sekä inspiroivina tietolähteinä että oppimisen materiaalina (Suominen & Hakanurmi 2013). Videot viestintävälineenä ja erityisesti tubettaminen ovat globaaleja ilmiöitä, jotka tukevat päätöstä ottaa videoita mukaan opetukseen entistä vahvemmin. Tubettamisella viitataan siihen, että tehdään videoita videojakopalvelu YouTubeen. (ks. Seppälä & Huttunen 2016; Massa 2016; Kuulasmaa 2016.) Videoiden ei kuitenkaan tarvitse jäädä vain katsomisen tasolle vaan myös opiskelijoiden tuottamat videot ja muut sisällöt toimivat hyvänä oppimismateriaalina (Tuubi yhteisöllinen koulu 2016). Suunnittelemalla ja tekemällä itse videoita opiskelijat voivat päästä syvemmälle omaan aiheeseensa ja samaan aikaan oppia konkreettisia taitoja videotuotannosta työelämää varten.

Artikkelissa tarkastellaan videoita opetuksen välineinä ja ammattikorkeakoulun tehtävänantona opettajan näkökulmasta kurssisuunnittelun kontekstissa. Artikkelissa kuvataan erään kurssin suunnitteluprosessia, jossa oppimistehtävänä toteutetaan video. Tarkasteltava kohde on ammattikorkeakoulun kurssi, johon osallistuu arviolta 20 eri alojen opiskelijaa. Kurssi on laajuudeltaan 5 opintopistettä. Video-tehtävänannon lisäksi kurssiin kuuluu 30 tuntia kontaktiopetusta ja työpajoja sekä itsenäistä opiskelua ja työskentelyä.

2 VIDEOT VAI ESSEE?

Motiveja sille, että kurssin oppimistehtävänä on videon tekeminen, on useita. Lähtökohta kurssin suunnittelussa ja videon valinnassa tehtävänannoksi on, että tämä innostaisi

opiskelijoita uudella tavalla, tarjoaisi erilaisen muistijäljen kurssin sisällöstä ja sitouttaisi opiskelijat paremmin aiheeseen. Parhaimmillaan video voi toimia opiskelijoille uudenaikaisena työkaluna ilmaista asioita, dokumentoida omaa oppimista ja analysoida käsiteltyjä asioita. (Hakkarainen & Kumpulainen 2011.) Samaan aikaan tiedostetaan kuitenkin myös se, että joillekin tekniikka voi tuntua ylivoimaiselta tai ajatus luovasta työskentelystä erittäin haastavalta. Lisäksi myös videolla esiintyminen voi olla ahdistava ajatus joillekin opiskelijoille, vaikka videoiden toteutusmuotoja on useita eikä videoita aina tarvitse toteuttaa vain ihmisten näyttelemänä.

Kun videot toteutetaan ryhmätyönä, opiskelijat harjoittelevat samalla myös ryhmäviestinnän taitoja. Videoiden yhteydessä kyse on luovasta prosessista, kun verrataan perinteisiin kirjoitustehtäviin, joten ryhmätyöskentely vaatii myös erilaista ohjausta. Aikataulukon täytyy suunnitella eri tavalla, eikä videota voida toteuttaa tiukasti niin, että jokainen tekee oman osionsa ja lopuksi, päivä ennen asetettua palautuspäivää, työ viimeistellään kokoon. Lisäksi videoiden suunnittelu vaatii luovuutta ja erilaista ajattelumallia kuin perinteinen kirjoittaminen, joten eri persoonat ryhmässä saattavat nousta isompaan rooliin kuin perinteisissä oppimistehtävissä.

Videoiden tekeminen ei edellytä vain kamera- ja editointitaitoja. Eri alojen substanssiosaaminen on keskeisessä asemassa ja oman alan erityispiirteitä pääsee tarkastelemaan useasta eri näkökulmasta yhdistettäessä kuvaa, liikkuvaa kuvaa, tekstiä ja ääntä. Hyvä käsikirjoitus vaatii syvempää ymmärrystä aiheesta ja näkemyksen siitä, miten viesti katsojalle välittyy. Tässä tekijä harjoittelee omia viestintätaitojaan sekä merkitysten rakentamisen että niiden tulkitsemisen näkökulmasta. Tekniset taidot ovat tärkeitä, mutta eivät edellytys onnistuneen lopputuloksen kannalta. Jokaisella opiskelijalla on välineet yksinkertaisten videoiden laatimiseen ja perusasiat videotuotannossa on mahdollista ohjata lyhyissä opetustuokioissa. Ohjauksessa ja arvioinnissa voi korostaa substanssiosaamista, jolloin tekninen toteutus ei muodosta ylitsepääsemätöntä haastetta opiskelijoille. (Suominen & Hakanurmi 2013.)

Videoiden käyttö haastaa opiskelijoita uudella tavalla myös viestinnällisesti. Asioiden tiivistäminen, niiden esittäminen liikkuvan kuvan avulla ja kuvan, tekstin sekä puheen yhdistäminen olennaisesti hyvän lopputuloksen kannalta kehittää työelämässä tarvittavia taitoja. Myös luova ajattelu, viestinnän suunnittelu valmiin käsikirjoituksen muodossa ja

teknisten yksityiskohtien huomioiminen ovat taitoja, joista on hyötyä tämän päivän nopeasti muuttuvassa projektiluontoisissa työtehtävissä (ks. Tedre & Denning 2016).

3 KURSSIN OPPIMISTEHTÄVÄNÄ VIDEO

Käyttäessään videoita tehtävänantona opettaja ei voi olettaa kurssillaan, että opiskelijat tuntevat videoiden editointiohjelmia tai osaavat hakea käyttöönsä sopivia ohjelmia. Näin prosessin täytyy lähteä siitä, että opettaja hakee opiskelijoiden käyttöön soveltuvan ohjelman tai vaihtoehtoja ohjelmista. Opettajan valitsemat esimerkkiohjelmistot ovat tässä prosessissa *Windows Movie Maker*, valokuvien ja videon editointiin soveltuva yksinkertainen perusohjelma ja *Adobe Premiere CC* (ks. Videoeditointi Windows Live Movie Makerilla, [viitattu 26.10.2016]; Adobe Premiere Pro CC, [viitattu 26.10.2016]). Syynä valintaan on ohjelmistojen helppo käytettävyys ja saatavuus. Ohjelmat saa ladattua verkosta ja niitä voi käyttää helposti selaimen kautta tai ne ovat organisaation lisensoituja ohjelmia, joten kukaan ei joudu hankkimaan maksullista ohjelmistoa suorittaakseen annettua tehtävää. Kannattaa huomioida myös se, että opiskelijoilla pitäisi olla vapaus valita, mitä ohjelmistoa he editointiin käyttävät. Joillain saattaa olla kokemusta jostain ohjelmistosta, jolloin opettajan määrittämä pakko käyttää jotain tiettyä ohjelmistoa on lopputuloksen kannalta turha työskentelyä rajoittava tekijä.

Samalla, kun teknisten seikkojen ohjaus on tärkeää, muodostuu merkittäväksi myös videoiden viestinnällisen osan ohjaus. Opettajan on tärkeä ohjata videon suunnittelua ja korostaa sitä, miten tärkeää opiskelijoiden on miettiä, mitkä ovat videon tarkoitus ja tavoitteet, kohderyhmä ja viesti tai tarina. On tärkeää, että opiskelijat tietävät, mitä heidän videoiltaan odotetaan ja miten ne tukevat oppimisprosessia. Opiskelijoille voi linkittää myös helppoja, verkosta löytyviä, yleistajuisia ohjeita videoiden laatimisesta tueksi ohjattuun prosessiin (ks. YouTube-videon tekeminen – videoiden jakelu, [viitattu 24.10.2016]).

Tehtävänannon muotoiluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Videon, kuten muidenkin tehtävien, vaatimukset on tärkeä määritellä selvästi, että opiskelijat tietävät, mitä heiltä tehtävässä odotetaan. Tärkeimmät määriteltävät asiat ovat videon minimi- ja maksimipituus, käsikirjoitus, näkökulman määrittely, editoinnin minimivaatimukset, editointitaidon merkitys ja videon toivottu tallennus- ja julkaisumuoto. Kursseilla tehtävissä videoissa tulisi korostaa substanssin osaamista. Tässä tapauksessa on tärkeää ohjeistaa opiskelijoita jo alussa, että

vaikka videoissa kannustetaan visuaalisuuteen, hyvään käsikirjoitukseen, taitaviin leikkauksiin ja tehosteiden käyttöön, on suurin merkitys sisällöllä ja sillä, millainen viesti videolla halutaan välittää ja miten siinä onnistutaan.

Videoita on helppo tehdä myös ilman tehosteita tai moninaisia leikkauksia, mutta jos opettaja odottaa, että näitä käytetään, on tärkeää ohjeistaa siitä opiskelijoille jo videoiden suunnitteluvaiheessa. Jos videota ei toteuteta graafisen alan koulutuksen kurssityönä, on tärkeämpää kuitenkin korostaa substanssia videoiden laatimisessa. Videoiden minimi- ja maksimiaikojen suunnittelu on tärkeä osa tehtävänantoa. Videoissa voi tehokkaasti kertoa monipuolisesti valitusta aiheesta ja hyvä video on usein ytimekäs ja tiivis mieluummin kuin pitkävetäinen ja pitkäkestoinen. Kuvilla voi kertoa paljon ja liikkuvalla kuvalla vielä enemmän. Videon laatiminen vie myös huomattavan paljon aikaa, joten kurssin työmäärän suhteuttaminen vaadittavaan videon pituuteen on tärkeä osa tehtävänannon suunnittelua. (Suominen & Hakanurmi 2013.)

Suunniteltavan kurssin videoiden julkaisuun voidaan käyttää maailman suosituinta videojakopalvelua YouTubea tai muuta vapaasti valittavaa kanavaa. Opiskelijoita on tärkeää ohjeistaa palvelun käyttöön, vaikka helposti ajattelee, että kyseinen palvelu on kaikille tuttu. Videon toivotun tallennus- ja julkaisumuodon määrittely on tärkeää, ettei opettaja joudu erikseen etsimään laitteita tai ohjelmistoja videon avaamiseen arviointivaiheessa, vaan video on helposti saatavilla ja katsottavissa. Youtubessa opiskelija voi ladata videon salaiseksi niin, että vain katselulinkin saavat henkilöt pääsevät katsomaan videon. (Youtube 2016.) Tällä tavalla vältetään kynnys julkisesta foorumista, mutta saadaan video helposti saataville. Usein opiskelijat eivät halua kurssitöitään julkisesti näkyville, joten yksityisyysasetukset täytyy tarkasti miettiä, kun suunnitellaan tehtäväntöjen palautuksia. Mikäli videot toteutetaan toimeksiantona ja ne tulevat julkiseen jakeluun, on tästä sovittava osapuolten kanssa jo tehtävänannon esittelyn yhteydessä. Tulevan kannalta helpointa on laatia kirjallinen sopimus materiaalin käytöstä ja jakelusta.

Videoiden arviointiperusteet on laadittava samalla kun tehtävänantoa suunnitellaan. Jos korostetaan substanssiosaamista, täytyy päähuomio arvioinnissa olla videon sisällöllä ja teknisille ominaisuuksille mietitään minimitaso, jonka on täytyttävä hyväksyttävään tehtävään. Näitä teknisiä ominaisuuksia voivat olla esimerkiksi videon saattaminen katsottavaan muotoon ja asetetuissa aikaraameissa pysyminen. Oppimisen merkitystä tulee

opiskelijoille erityisesti korostaa, jotta vaatimustaso ei nouse liian korkeaksi. Teknisen taidon ei tulisi kuitenkaan saada liian suurta osaa varsinaisen substanssiosaamisen rinnalla.

4 SUUNNITTELUN TÄRKEYS KOROSTUU

Kurssi rakennetaan Moodle-alustalle ja video-tehtävälle rakennetaan oma osionsa. Tehtävänannon ohjeistus laaditaan suunnitteluvaiheessa sovittujen raamien mukaan. Suoritukset tehdään ryhmätyönä 2–3 opiskelijan ryhmissä. Oppimistehtävä koostuu kahdesta osasta: käsikirjoitus (40%) ja videotuotanto (60%). Kurssin oppimistehtävä arvostellaan asteikolla 1-5 tai hylätty. Kurssi rakentuu luennoista, työpajoista ja itsenäisestä opiskelusta ja työskentelystä.

Tehtävänannon suunnitteluvaiheessa kurssin luentojen ja työpajojen aiheet sekä ohjaukseen osallistuvien opettajien roolit tulee olla selvillä, jotta opiskelijoiden riittävä ohjaus varmistetaan. Ohjaus tulisi olla riittävää sekä käsikirjoituksen että videotuotannon osalta. Jo suunnitteluvaiheessa oman sisältöosaamisen perusteella ohjaaville opettajille määritellään roolit. Kurssin onnistumisen kannalta suunnitteluvaiheessa nousi esille, että kurssi voitaisiin toteuttaa yhteisopettajuuden menetelmin, jolloin yhden opettajan taakka ei muodostu liian suureksi ja monialainen osaaminen tukee oppimista.

Jo suunnitteluvaiheessa oli selvää, että kurssin laajuus tulisi olla riittävä, jotta laadukas oppimisprosessi taataan. Näin olisi myös riittävästi aikaa perehtyä sekä sisältöön että teknisiin taitoihin. Sekä sisällöllisen osaamisen että teknisten taitojen riittävän ohjeistamisen takaamiseksi koettiin, että 5 opintopisteen kurssilla (noin 135 tuntia) videoita voidaan toteuttaa tehtävänantona.

Arviointiin ja sen suunnitteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Arvioinnin tukena käytetään itse- ja vertaisarviointia sekä työajanseurantaa ja -kuvausta. Tämä takaa sekä opiskelijoille että ohjaavalle opettajalle hyödyllisen työkalun oppimistehtävien etenemisen seuraamiseen ja mahdollisten haasteiden ratkaisemiseen heti niiden ilmentyessä. Kurssin oppimistehtävä arvostellaan asteikolla 1-5 tai hylätty. Lisäksi lopulliset tuotokset esitellään, jolloin myös sanallinen palaute on tärkeässä roolissa.

Kurssi on tämän artikkelin kirjoittamishetkellä suunniteltu ja toteutetaan keväällä 2017, joten varsinaista opettajan kokemusta videoiden käytöstä tehtävänantona ei voida vielä koostaa muun kuin prosessin suunnittelun osalta. Suunnittelu videoiden osalta on työläs eikä ensimmäisen toteutuksen jälkeen vielä voi suoraan sanoa sen vaikuttavuutta opiskelijan oppimisprosessiin. Kuitenkin korkeakouluopetuksen ja -ohjauksen siirtyessä yhä enemmän korostamaan luovuutta, monialaisuutta ja ryhmätyöskentelytaitoja, tämän kaltaisten tehtävänantojen nähdään yleistyvän entisestään. Erityisesti videoiden kohdalla täytyy miettiä sekä sisältöä että teknisiä taitoja kokonaisuutena, jotta ohjeistuksen ja arvioinnin suunnittelu onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla tukemaan yksittäisen opiskelijan oppimisprosessia ja opittuja taitoja.

Videoiden avulla voidaan innostaa opiskelijat tekemään jotain muuta ja monelle video perinteisen kirjoitustehtävän sijaan on kauan kaivattua vaihtelua. Samaan aikaan osa opiskelijoista voi aluksi kokea videoiden teknisen toteutuksen liian haastavana. Videoiden käsikirjoittaminen ja tekeminen valmistavat opiskelijoita työelämään, jossa korostetaan luovuutta, ongelmanratkaisutaitoja ja projektityöskentelyn perusteita. Videot tehtävänantona voidaankin suunnitella projektimaisesti esimerkiksi toimeksiantoina, mikäli se tukee kurssin oppimistavoitteita ja tarkoitusta. Parhaimmillaan tämänkaltaisen tehtävänanto tukee uudella tavalla opiskelijan oppimista ja tuo myös opettajalle työhön vaihtelua ja mahdollisuuden kehittää omaa osaamista. Oikeanlaisella, mahdollisimman kokonaisvaltaisella ohjauksella voi paljon vaikuttaa asenteeseen teknisiä haasteita kohtaan ja auttaa opiskelijoita kokeilemaan, ja jopa mokaamaan, rohkeasti.

LÄHTEET

Adobe Premiere Pro CC. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Adobe. [Viitattu 26.10.2016].
Saatavana: <http://www.adobe.com/fi/products/premiere.html>

Edudemic.[Verkkosivu]. Edudemic. [Viitattu 16.10.2016]. Saatavana:
<http://www.edudemic.com/>

Hakkarainen, P. & Kumpulainen, K. 2011. Liikkuva kuva – muuttuva opetus ja oppiminen. [Verkkojulkaisu]. Kokkola: Jyväskylän yliopisto ja Lapin yliopisto. [Viitattu 22.10.2016].
Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/26957/978-951-39-4270-0.pdf?sequence=1>

Kaikki kuvaa. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Amazement. [Viitattu 16.10.2016]. Saatavana:
<http://kaikkikuvaa.fi/>

- Kuulasmaa, R. 2016. Tubettaminen jatkaa räjähdysmäistä kasvuaan. [Verkkoartikkeli]. Helsinki: Digitalist. [Viitattu 26.10.2016]. Saatavana: <http://digitalistnetwork.com/tubettaminen-jatkaa-rajahdysmaista-kasvuaan/>
- Massa, S. 2016. Tubettajien vaikutusvalta kasvaa – tältä näyttää tubetuksen tulevaisuus.[Verkkoartikkeli]. Helsinki: Yle. [Viitattu 26.10.2016]. Saatavana: <http://yle.fi/uutiset/3-8944388>
- Seppälä, A. & Huttunen, J. Median käyttötavat muuttuvat – tubettaminen yhä suositumpaa. [Verkkoartikkeli]. Helsinki: Yle. [Viitattu 26.10.2016]. Saatavana: <http://yle.fi/uutiset/3-8209373>
- Suominen, R. & Hakanurmi, S. 2013. Verkko-opettaja. Riihimäki: Klaava-media.
- Tedre, M. & Denning, P. J. 2016. Koulutus ei reagoi työn muutokseen. [Verkkoartikkeli]. Helsinki: Helsingin Sanomat. [Viitattu 29.10.2016]. Saatavana: <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/a1477632927018>
- Tuubi yhteisöllinen koulu. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 24.10.2016]. Saatavana: <http://tuubi.edu.turku.fi/>
- Videoeditointi. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 12.10.2016] Saatavana: <http://dstfinland.ning.com/page/hyoedyllisiae-1>
- Videoeditointi Windows Live Movie Makerilla. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 26.10.2016]. Saatavana: <https://www.jyu.fi/itp/ohjeet/tutoriaalit/videoeditointi-movie-makerilla>
- YouTube. 2016. [Verkkosivu]. YouTube. [Viitattu 22.10.2016]. Saatavana: <https://www.youtube.com>
- YouTube-videon tekeminen – videoiden jakelu. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Neptunet. [Viitattu 24.10.2016]. Saatavana: <http://neptunet.net/2013/09/29/youtube-videon-tekeminen-videoiden-jakelu/>